

การพัฒนาศักยภาพมรดกทางประวัติศาสตร์ของเมืองเก่าสงขลาเพื่อเพิ่ม มูลค่าในรูปแบบของการท่องเที่ยวเมืองเก่า

THE DEVELOPMENT OF SONGKHLA OLD TOWN HERITAGE POTENTIAL TO VALUED ADD FOR OLD TOWN HISTORICAL TOURISM

พาฝัน นิลสวัสดิ์ ดูฮาเมล^{*}

Pafun Nilsawas Duhamel

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในเขตพื้นที่เมืองเก่าสงขลา ใน 3 องค์ประกอบคือ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 2. แนวทางในการพัฒนาศักยภาพมรดกทางประวัติศาสตร์ของเมืองเก่าของจังหวัดสงขลาไปสู่การเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยวเมืองเก่า การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสำรวจพื้นที่และการสนทนากลุ่มย่อยกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาเมืองเก่าสงขลาทุกภาคส่วน ผลการศึกษา พบว่า เมืองเก่าสงขลาเป็นเมืองที่มีทุนมรดกทางประวัติศาสตร์ซึ่งปรากฏออกมาในรูปแบบของสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม และศิลปวัตถุ สามารถนำมาเพิ่มมูลค่าทางด้านการท่องเที่ยวในเชิงประวัติศาสตร์หรือการท่องเที่ยวเมืองเก่าได้เป็นอย่างดี การนำมรดกทางประวัติศาสตร์เหล่านี้มาเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีการจัดการด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวให้พร้อมทั้งด้านการอนุรักษ์บูรณะและพัฒนาแหล่งประวัติศาสตร์รวมถึงบริเวณโดยรอบ การจัดการ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว การสร้างความพร้อมเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนโดยเฉพาะจากประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่เมืองเก่าทั้งในเรื่องการร่วมอนุรักษ์บูรณะดูแลแหล่งดึงดูดใจทางประวัติศาสตร์ การร่วมดูแลรักษาสิ่งอำนวยความสะดวกในรูปแบบต่างๆ ภายในพื้นที่เมืองเก่า และการเคารพในกฎระเบียบที่สร้างขึ้นมาบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในพื้นที่เมืองเก่า

คำสำคัญ: เมืองเก่าสงขลา มรดกทางประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

ABSTRACT

This research is designed to study 1. Potential of tourist attractions in Songkhla old town area into 3 elements: attraction, accessibility and amenity 2. Development approach of Songkhla old town heritage potential to valued add for old town tourism. Field survey and focus group discussion

^{*} อาจารย์ สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

of all stakeholders in old town development were used to collect data. The result showed that Songkhla old town has got historical capital appearing in form of architecture, fine art and artifact which can be valued added for historical tourism or old town tourism. Good management of this historical capital is required all together, conservation, restoration and development of historical attractions, accessibility and amenity. The arrangement of historical capital management also needs the participation of all stakeholders, particular local people living in old town in conservation and restoration attractions, maintenance all amenities and respecting all regulations supporting old town tourism.

Keywords: Songkhla Old Town, Historical Heritage, Historical Tourism

1. บทนำ

เมืองเก่าหรือย่านเก่า คือบริเวณของเมืองที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะแห่งสืบต่อมาแต่กาลก่อนและมีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมท้องถิ่น หรือมีรูปแบบผสมผสานของสถาปัตยกรรมท้องถิ่น หรือมีลักษณะของรูปแบบวิวัฒนาการทางสังคมที่สืบต่อมาของยุคต่าง ๆ หรือเคยเป็นตัวเมืองดั้งเดิมในสมัยหนึ่ง หรือโดยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ หรือสถาปัตยกรรม ซึ่งมีคุณค่าในทางศิลปะ โบราณคดี และประวัติศาสตร์ที่ยังคงหลักฐานทางกายภาพที่บ่งบอกถึงลักษณะอันเด่นชัดของโครงสร้างเมืองหรือโบราณสถานในอดีตและยังมีการใช้สอยในลักษณะเมืองที่ยังมีชีวิตอย่างต่อเนื่องจากอดีตถึงปัจจุบัน¹ การรื้อฟื้นการท่องเที่ยวเมืองเก่าได้ขยายตัวเพิ่มมากขึ้นในรอบ 10 ปี ที่ผ่านมามีรายงานการวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มการท่องเที่ยวของโลกที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยระบุว่า² การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม คาดว่าจะเป็นตลาดที่มีการเติบโตเร็วที่สุดและเติบโตในระดับที่สูงต่อเนื่องในอนาคต ปัจจัยที่ส่งเสริมการเติบโตของกลุ่มนี้ คือ จำนวนนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มที่จะไปเยี่ยมชมแหล่งมรดกโลกของยูเนสโก (UNESCO) เพื่อเพิ่มประสบการณ์ด้านวัฒนธรรม ในขณะที่เดียวกันจำนวนแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมได้รับการรับรองจากยูเนสโก (UNESCO) จำนวนเพิ่มขึ้น นักท่องเที่ยวในกลุ่มนี้ค่อนข้างมีการศึกษาที่ดีและรายได้สูง ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ข้อมูลผ่านสื่อดิจิทัลต่างๆ ช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เป็นอย่างมาก ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและมรดก (Cultural and Heritage Tourism) ทั้งมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ได้กลายมาเป็นกลยุทธ์สำคัญที่จะนำมาพัฒนาเป็นสินค้าด้านการท่องเที่ยว

¹ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเมืองเก่าในประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2554), หน้า 23-24 สืบค้นออนไลน์ <http://lib.mnre.go.th/TNE/book1final.pdf>

² กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560, (กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) หน้า 8-10. สืบค้นออนไลน์ https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114

เมืองสงขลาเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์และพัฒนาการของเมืองสืบต่อเนื่องมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สงขลาเป็นเมืองที่สำคัญบนฝั่งทะเลด้านตะวันออกของอ่าวไทยมาแต่โบราณ พัฒนาการของการก่อรูปเมือง สงขลาผันแปรไปตามการเปลี่ยนแปลงของอำนาจรัฐ ชื่อเมืองสงขลาปรากฏเป็นครั้งแรกในบันทึกของพ่อค้า และนักเดินเรือชาวอาหรับ-เปอร์เซีย ระหว่าง ปี พ.ศ.1993-2093 ในนามของเมืองซิงกูร์ หรือซิงกอร่า ยุคของ เมืองสงขลาในปัจจุบันพัฒนาการสืบต่อเนื่องมาจากเมืองสงขลาเก่าหัวเขาแดงบริเวณริมปากทะเลสาบสงขลา ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 22 ปลายพุทธศตวรรษที่ 23 โดยมีศูนย์กลางการปกครองหรือสถานที่ตั้งเมืองสามแห่ง ตามลำดับพัฒนาการคือ เมืองสงขลาฝั่งหัวเขาแดง เมืองสงขลาฝั่งแหลมสน และเมืองสงขลาฝั่งบ่อยางซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลนครสงขลาในปัจจุบัน³

มรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ในพื้นที่เมืองเก่าสงขลาซึ่ง ปรากฏออกมาในรูปของ โบราณสถาน โบราณวัตถุ สถาปัตยกรรม และศิลปกรรม รวมทั้งในรูปวัฒนธรรม และประเพณีที่สืบทอดต่อกันมาในจนถึงปัจจุบัน มีศักยภาพที่สามารถนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยว ในรูปแบบ “การท่องเที่ยวเมืองเก่า” หรือ “การท่องเที่ยวเมืองมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม” ได้ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เล็งเห็นความสำคัญของเมืองเก่าสงขลาจึงได้ประกาศขอบเขตพื้นที่เมืองเก่าในจังหวัดสงขลาให้เป็นพื้นที่ เป้าหมายในการอนุรักษ์ เสริมสร้างความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนามรดกทางประวัติศาสตร์และ วัฒนธรรมของไทย พร้อมยกระดับเมืองเก่าให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ทรงคุณค่าของประเทศ

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในเขตเมืองเก่าสงขลา
- 2.2 เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพเมืองเก่าของจังหวัดสงขลาไปสู่การเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยว

3. ขอบเขตพื้นที่ในการศึกษา

พื้นที่ในการศึกษาเขตเมืองเก่าสงขลายึดตามการประกาศเขตพื้นที่เมืองเก่าสงขลาของ คณะกรรมการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2553 ดังนี้⁴

ทิศเหนือ จดแนวถนนชลเจริญตัดกับแหลมสนอ่อนและเชื่อมกับแนวถนนท่ามูม 60 องศา กับถนน แหลมสนอ่อน และแนวเขตห่างออกไปจากฝั่งทะเลด้านเหนือเป็นระยะทาง 250 เมตร

³ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสงขลา, ประวัติความเป็นมาสงขลา. สืบค้นในเว็บไซต์

<http://www.virtualmuseum.finearts.go.th/songkhla/index.php/th/about-us.html>

⁴ สำนักจัดการสิ่งแวดล้อมและศิลปกรรม. การประกาศขอบเขตพื้นที่เมืองเก่าแล้ว 31 เมือง. สืบค้นออนไลน์ใน

<http://www.onep.go.th/nced/?p=1194>

ทิศตะวันออก จดแนวห่างออกไปจากฝั่งทะเลด้านตะวันออกระยะ 250 เมตร มาตลอดแนวด้านใต้
จรดแนวเขตทางถนนปละท่าด้านใต้ 100 เมตร และเชื่อมกับแนวเขตทางรถไฟด้านตะวันออกมาจนจดถนน
กำแพงเพชร

ทิศใต้ จดถนนกำแพงเพชร

ทิศตะวันตก จดแนวห่างออกไปจากฝั่งทะเลสาบสงขลา ระยะ 250 เมตร จากถนนชลเจริญถึงถนน
กำแพงเพชร

4. แนวคิดในการศึกษา

ดิกแมน (Dickman) ได้อธิบายองค์ประกอบของการท่องเที่ยว⁵ การท่องเที่ยวจะประสบความสำเร็จได้นั้นแหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการหรือที่เรียกกันว่า 5As ดังนี้ (1) ความดึงดูดใจ (Attraction) หมายถึง ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ หรือมีลักษณะชวนตา ชวนใจ มีเสน่ห์เฉพาะตัว อันมีสาเหตุมาจากมีความงามตามธรรมชาติ หรือสถานที่ที่มีความงดงามที่มนุษย์สร้างขึ้น (2) ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) หมายถึง การเดินทางมาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวรวมถึงการเข้าถึงข้อมูลการท่องเที่ยว (3) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) หมายถึง การมีสิ่งอำนวยความสะดวกโครงสร้างพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ไฟฟ้า ประปา ถนน ระบบการสื่อสารต่าง ๆ เป็นต้น (4) ที่พัก (Accommodation) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการคือที่พักแรม เนื่องจากในการเดินทางไปท่องเที่ยวบางครั้งอาจมีการนอนพักค้างภายในแหล่งท่องเที่ยว (5) กิจกรรม (Activity) หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ การเดินป่า การล่องแก่ง การพายเรือ หรือกิจกรรมการร่ำรำ การจัดงานรื่นเริง การบายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น องค์ประกอบที่กล่าวมาทั้ง 5 ประการดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการท่องเที่ยวแบบมวลชน (Mass Tourism) การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว สำนักพัฒนาบริการการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้จัดทำคู่มือการประเมินคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเพื่อเป็นแนวทางกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวและสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ⁶

1. ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว หมายถึง การที่แหล่งท่องเที่ยวมีจุดดึงดูดความสนใจหรือมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ซึ่งสามารถสร้างความประทับใจและความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ที่มีส่วนช่วยส่งเสริมแหล่งประวัติศาสตร์นั้นๆ ให้มีความสำคัญและมีความเหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยวได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น น้ำ ไฟ ถนน ที่พัก

⁵ อ้างถึงใน สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, โครงการศึกษา วิเคราะห์ และประเมินความเหมาะสมพื้นที่ทั่วประเทศเพื่อกำหนดเป็นเขตพัฒนาการท่องเที่ยวเพิ่มเติม, รายงานวิจัยสมบูรณ์มีเสนอกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, (มปป.), หน้า 16-17.

⁶ กรมการท่องเที่ยว, แนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ทางประวัติศาสตร์ และทางวัฒนธรรม. (กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว, 2558), หน้า 55-65.

3. ศักยภาพในการบริหารจัดการ หมายถึง ความสามารถในการควบคุมดูแล การดำเนินงานการจัดการแหล่งท่องเที่ยวประกอบด้วย การจัดการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืน การจัดการด้านการให้ความรู้ และการสร้างจิตสำนึก และการจัดการด้านเศรษฐกิจและสังคม

5. วิธีการดำเนินงานวิจัย

5.1 วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การสำรวจพื้นที่ (Field survey) แหล่งท่องเที่ยวภายในขอบเขตพื้นที่เมืองเก่าสงขลาตามหลักองค์ประกอบการท่องเที่ยวใน 3 ประเด็นหลักได้แก่ 1) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) 2) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) และ 3) สิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว (Amenity) การเลือกแหล่งท่องเที่ยวเพื่อประเมินศักยภาพใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากการสนทนากลุ่มย่อย

การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) เพื่อร่วมหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบเมืองเก่าและแหล่งท่องเที่ยวภายในพื้นที่เมืองเก่า การเลือกกลุ่มเป้าหมายใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง คือ ตัวแทนชุมชนในพื้นที่เมืองเก่า ตัวแทนองค์กรอิสระที่ดำเนินงานด้านการพัฒนาพื้นที่เมืองเก่า ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบพื้นที่เมืองเก่า ตัวแทนสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่ รวมจำนวนทั้งสิ้น 15 คน

5.2 เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย

1) การสร้างแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยว (Field Survey) เพื่อสำรวจศักยภาพการท่องเที่ยวโดยการจัดประชุมกลุ่มย่อยจากผู้ให้ข้อมูลหลักในพื้นที่ศึกษาที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งครอบคลุมถึงผู้แทนจากหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักวิชาการ และผู้นำชุมชนจำนวน 15 คน ร่วมกันคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นในพื้นที่เมืองเก่าเพื่อทำการสำรวจศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวใน 3 องค์ประกอบหลักได้แก่ สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) และสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว (Amenity)

2) แบบสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) โดยร่วมกันระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองเก่าอันจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองเก่า

3) การวิเคราะห์ข้อมูล: ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาเรียบเรียงและนำเสนอข้อเท็จจริง

6. ผลการวิจัย

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองเก่าสงขลา

การพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวใช้หลักการองค์ประกอบของความต้อการที่จำเป็นสำหรับการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จมาประยุกต์ใช้ ประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว และของแหล่งท่องเที่ยว จากการประชุมกลุ่ม

ย่อยของผู้มีส่วนได้เสียจากภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่เมืองเก่าสงขลาประกอบด้วย ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานด้านการท่องเที่ยว ตัวทุนชุมชน นักวิชาการต่างมีความเห็นว่าสถานที่สำคัญในเขตย่านเมืองเก่าสงขลาที่มีมีถือว่าสามารถนำมาเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยวเมืองเก่าได้ดังต่อไปนี้คือ โรงสีแดง พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสงขลา บ้านนครใน ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ประตูเมืองสงขลา กำแพงเมืองเก่า วัดมณีมาวาส ตึกแถวสไตส์ชิโนโปรตุกีส มัสยิดบ้านบน วัดโพธิ์ ถนนคนเดิน พิพิธภัณฑ์ พัทธามรงค์ การสำรวจศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในเขตพื้นที่เมืองเก่าสงขลาสรุปออกมา ดังตารางต่อไปนี้

แหล่งท่องเที่ยว	สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	สิ่งอำนวยความสะดวก
1. โรงสีเก่า (โรงสีแดง หับ โห หิ้น)	-โรงสีข้าวโบราณอายุกว่า 100 ปี -เป็นสัญลักษณ์ของถนนคนนอกและเป็นเอกลักษณ์ของเมืองสงขลา -ได้รับรางวัลอนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมดีเด่นประจำปี พ.ศ.2554 ประเภทอาคารพาณิชย์จากสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์	-ตั้งอยู่บนถนนนครนอก -มีป้ายบอกทางชัดเจนจากแหล่งท่องเที่ยวหลัก	-มีที่จอดรถอยู่ทางด้านหลังติดกับทะเลแต่ไม่ได้มีป้ายสัญลักษณ์บอกไว้ โดยมากนักท่องเที่ยวจะจอดรถตามริมถนน -มีห้องน้ำสาธารณะไว้บริการอยู่ด้านหลังสะอาดและเพียงพอ -มีป้ายสื่อความหมาย/ให้ข้อมูลประวัติของโรงสีและผู้ก่อตั้งโรงสีแดง -มีที่นั่งพักเก้าอี้ม้านั่งและรถเข็นสำหรับคนพิการไว้บริการ -มีศูนย์ข้อมูลศูนย์ประชาสัมพันธ์ -มีร้านขายของที่ระลึกของฝากเช่น เสื้อยืดของกินและเครื่องดื่ม -มีบริการรักษาความปลอดภัย -มีการจัดการขยะ -มีไฟฟ้าริมทาง
2. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสงขลา	-เป็นโบราณสถานของชาติมีลักษณะสถาปัตยกรรมแบบจีนอายุกว่า 100 ปี	-ตั้งอยู่บนถนนวิเชียรชม -มีป้ายบอกทางชัดเจน	-มีลานจอดรถอยู่ภายใน -มีป้ายสื่อความหมาย/ข้อมูลประวัติความเป็นมา

	-ภายในจัดแสดงศิลปวัตถุที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม อันเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้และของประเทศไทย -อาคารพิพิธภัณฑ์สถานเป็นสถาปัตยกรรมแบบจีนผสมยุโรป	จากแหล่งท่องเที่ยวหลัก	ของศิลปวัตถุต่าง ๆ -มีที่นั่งพัก เก้าอี้ ม้านั่งอยู่ข้างนอกอาคาร -มีศูนย์ข้อมูล ศูนย์ประชาสัมพันธ์ -มีบริการรักษาความปลอดภัย -มีไฟฟ้าริมทาง
3.บ้านนครใน	-บ้านเก่าแก่ โบราณกว่าร้อยปี -เป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดงวัตถุโบราณและสิ่งของสะสม	-ตั้งอยู่บนถนนนครในแต่สามารถเข้าถึงได้จากถนนนครนอก -มีป้ายบอกทางชัดเจนจากแหล่งท่องเที่ยวหลัก	-มีห้องนำสาธิตไว้บริการด้านใน สะอาดเพียงพอ -มีที่นั่งพักเก้าอี้ม้านั่ง -มี ศูนย์ ข้อมูล ศูนย์ประชาสัมพันธ์ -มีร้านขายของที่ระลึกของฝากได้แก่ผ้าปาเต๊ะ เข็มกลัดและร้านขายขนมเครื่องดื่มภายใน -มีบริการรักษาความปลอดภัย -มีการจัดถังขยะบริการ -มีไฟฟ้าริมทาง
4.ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง	-เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ และเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยเชื้อสายจีนทั่วทั้งในจังหวัดสงขลา -เป็นศาลเจ้าแห่งเดียวในโลกที่ประดิษฐานทั้งเสาหลักเมืองซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามคติพราหมณ์และเทพเจ้าศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ตามคติจีนอยู่ร่วมกันในอาคารเดียวจึงเป็นที่รวมของศรัทธาของคนจากทุกสารทิศ	-ตั้งอยู่บนถนนนางงาม -มีป้ายบอกทางชัดเจนจากแหล่งท่องเที่ยวหลัก	-มีที่จอดรถ -มีห้องนำสาธิตไว้ให้บริการ สะอาดเพียงพอและมีการตกแต่งที่สวยงาม -มีป้ายสื่อความหมาย/ข้อมูลบอกประวัติความเป็นมาด้านนอกรั้วและคำอธิบายประวัติของเทพเจ้าและสิ่งศักดิ์สิทธิ์อยู่ภายใน -มีที่นั่งพัก เก้าอี้ ม้านั่ง
5. ประตูเมืองสงขลา	-เป็นประตูเมืองที่สร้างขึ้นใหม่ตามรูปแบบโบราณที่ขึ้นสร้าง	-ตั้งอยู่บนถนนนครนอก	-มีที่จอดรถบริเวณหน้าประตูให้นักท่องเที่ยว

	เมื่อสมัยรัชกาลที่ 3 โดยทรงโปรดเกล้าฯ ให้พระยาวิเชียรคีรีเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2379 จนสร้างเสร็จในปีพ.ศ. 2389 -ประตูสร้างแบบจีน	-มีป้ายบอกทางชัดเจนจากแหล่งท่องเที่ยวหลัก	สามารถลงมาถ่ายรูปกับประตูได้ แต่สามารถจอดรถได้เพียง 2-3 คัน -มีป้ายสื่อความหมายอยู่บนประตู -มีไฟฟ้าริมทาง
6. กำแพงเมืองเก่า	-เป็นโบราณสถานที่สำคัญของจังหวัดสงขลา เริ่มสร้างเมื่อพ.ศ. 2379 ในสมัยพระยาวิเชียรคีรี (เถี้ยนเสี้ยน) -ก่อด้วยศิลาก้อนสอปูนเป็นรูปสี่เหลี่ยมล้อมรอบเมืองสงขลา	-ตั้งอยู่บนถนนวิเชียรชม -มีป้ายบอกทางชัดเจนจากแหล่งท่องเที่ยวหลัก	-ไม่มีที่จอดรถโดยเฉพาะแต่สามารถจอดรถบริเวณริมถนนเลียวกำแพง ถนนที่กว้างและการจราจรที่เบาบางทำให้สะดวกในการจอดรถริมถนน -มีป้ายสื่อความหมายบอกประวัติความเป็นมา -มีการจัดการขยะ -มีไฟฟ้าริมทาง
7. วัดมัทฉิมมาวาส	-วัดสำคัญและเก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งในย่านเมืองเก่าสงขลา สร้างในสมัยอยุธยาตอนปลาย -ได้รับการแต่งตั้งเป็นพระอารามหลวง -มีพิพิธภัณฑสถานภายในวัดซึ่งเป็นแหล่งที่รวมของงานศิลปะมากมายทั้งด้านสถาปัตยกรรม ประติมากรรมและจิตรกรรมโดยแสดงให้เห็นถึงความผสมผสานของวิถีชีวิตวัฒนธรรมของผู้คนต่างวัฒนธรรมซึ่งอยู่ร่วมกันมาด้วยดีแต่ครั้งโบราณกาล	-ตั้งอยู่บนถนนไทรบุรี -มีป้ายบอกทางชัดเจน จากแหล่งท่องเที่ยวหลัก	-ไม่มีที่จอดรถแต่สามารถจอดรถบริเวณนอกกำแพงวัดริมถนน ถนนค่อนข้างแคบ มีการเดินรถทางเดียว -มี ห้องน้ำ สาธารณะ บริการแต่ไม่ได้มีการดูแลรักษาที่ดีนัก -มีป้ายสื่อความหมาย/ข้อมูลประวัติของวัด ป้ายพิพิธภัณฑสถาน ป้ายที่ให้คำแนะนำในการเยี่ยมชม เช่น ป้ายห้ามสัมผัสภาพ -มีที่นั่งพักเก้าอี้มานั่งอยู่โดยรอบวัด -มีศูนย์ข้อมูลศูนย์ประชาสัมพันธ์ในส่วนของพิพิธภัณฑสถาน -มีร้านขายของที่ระลึก

			ของฝากให้แก่พระ วัดฤ มงคลภายในพิพิธภัณฑ์ -มีถึงขยะให้บริการ -มีไฟฟ้าริมทาง
8. ตึกแถว รูปแบบ ชิโนโปตุกีส บน ถนน 3 สายหลัก นครนอก-นคร ใน-นางงาม	-ตึกคลาสสิกสไตล์ชิโนโปตุกีส และยังมีอาคารตึกแถวแบบจีน โบราณของชาวจีนฮกเกี้ยนอยู่ ปะปนกันสองฟากฝั่งถนน	-ตั้งอยู่บนถนนเส้น หลักของเมืองเก่า 3 เส้น ได้แก่ นครนอก นครในและนางงาม	-จอตริตริมทางถนนแคบ และแต่ละถนนมีการเดิน รถทางเดียว -มีร้านขายของกินของ ที่ระลึกและของ ฝาก
9 มัสยิดบ้านบน	-เป็นมัสยิดเก่าแก่ของเมือง สงขลาสร้างขึ้นในเวลาไล่เลี่ยกับ การสร้างเมือง -มีหลักฐานร.5 พระราชทานพระ ราชทรัพย์เพื่อบูรณะ ปฏิสังขรณ์และประดับตกแต่ง เมื่อครั้งเสด็จประพาสเกาะชวา และได้แวะที่เมืองสงขลา -ร.6พระราชทานโคมไฟสีเขียว แก่มัสยิด -อดีตเคยเป็นมัสยิดกลางประจำ จังหวัดสงขลา เป็นศูนย์รวม ความศรัทธาของพี่น้อง ช า ว มุสลิมจ.สงขลา ลักษณะทั่วไปคือเป็นอาคารก่ออิฐ ถือปูนทรงไทยคล้ายอุโบสถวัด หออาซานเดิมมีลักษณะคล้ายหอ ระฆัง - รูปแบบทางสถาปัตย กรรมแตกต่างจากมัสยิด ทั่วไป	-ตั้งอยู่บนถนนพัทลุง -มีป้ายบอกทางชัดเจน จากแหล่งท่องเที่ยว หลัก	-มีที่จอดรถแต่จอดได้น้อย คัน -มีห้องน้ำภายในมัสยิด -มีป้ายสื่อความหมาย/ ข้อมูล -มีที่นั่งพัก เก้าอี้ ม้านั่ง -มีศูนย์ประชา สัมพันธ์ -มีบริการรักษาความ ปลอดภัย -มีการจัดการขยะ -มีไฟฟ้าริมทาง
10. วัดโพธิปฐมมา วาส	-เป็นพระอารามหลวง -เป็นวัดโบราณไม่ปรากฏ หลักฐานว่าสร้างขึ้นเมื่อใดและ ใครเป็นผู้สร้าง มีผู้สันนิษฐานต่อ กันมาว่าสร้างขึ้นตั้งแต่ประมาณ	-ตั้งอยู่บนถนน ไทรบุรี -มีป้ายบอกทาง ชัดเจนจากแหล่ง ท่องเที่ยวหลัก	-มีที่จอดรถอยู่ภายในวัด -มีห้องน้ำสาธารณะ ให้บริการอยู่ภายใน เพียงพอ -มีป้ายแสดงแผนผัง

	พ.ศ. 2200		ภายในวัดและป้ายสื่อ ความหมายของโบสถ์ -มีที่นั่งพัก เก้าอี้ ม้านั่ง -มีร้านขายของวัดถุ่มงคล ภายในวัด -มีถังขยะไว้บริการ -มีไฟฟ้าริมทาง
11.ถนนคนเดิน	-เป็นแหล่งช้อปปิ้งที่มีของให้ เลือกหลากหลาย ทั้งของกินและ ของใช้เปิดให้บริการเฉพาะวัน ศุกร์-อาทิตย์	-ตั้งอยู่บนถนนจะนะ -ไม่มีป้ายบอกทางที่ ระบุถึงถนนคนเดินมี แต่ป้ายบอกทาง กำแพงเมืองและ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ	-ไม่มีการจัดการที่จอดรถ ต้องจอดริมถนน -มีร้านขายของที่ระลึก ของใช้ของตกแต่ง -มีการจัดการขยะ -มีไฟฟ้าริมทาง
12.พิพิธภัณฑ พระตำหนัก	-บ้านของตระกูลดิณสุลานนท์ -เป็นสถาปัตยกรรมแบบเรือน ไทยที่สร้างขึ้นเพื่อจำลองสถานที่ เกิดของ ฯพณฯ พลเอกเปรม ดิณสุลานนท์อดีตนายกรัฐมนตรี และ รัฐบุรุษซึ่งเป็นชาวจังหวัด สงขลา	-ตั้งอยู่บนถนนจะนะ -มีป้ายบอกทางชัดเจน จากแหล่งท่องเที่ยว หลัก	-ไม่มีการจัดการที่จอดรถ ต้องจอดริมถนน -มีห้องน้ำสาธารณะ บริการ -มีป้ายสื่อความหมาย/ ข้อมูลภายในอาคาร -มีที่นั่งพัก เก้าอี้ ม้านั่ง -มีศูนย์ข้อมูล ศูนย์ ประชาสัมพันธ์ -มีร้านขายของที่น้ำดื่มอยู่ ด้านล่าง -มีบริการรักษาความ ปลอดภัย

จากตารางสรุปภาพรวมของศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ย่านเมืองเก่าสงขลา ได้ดังนี้

1. ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลายทั้งกำแพงเมือง ประตูเมือง ศาสนสถาน โรงสีแดง ตึกแถวชิโนโปตุกีส และถนนคนเดิน เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ มีเรื่องราวและประวัติความเป็นมารวมทั้งรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ดึงดูดใจ มีทั้งสถานที่ที่ได้รับการประกาศเป็นโบราณสถานที่สำคัญของจังหวัดได้แก่ กำแพงเมืองเก่าสงขลา และศาสนสถานที่สำคัญของจังหวัดอีกด้วยเช่น วัดมณีสิมมาวาส มัสยิดบ้านบน และศาลเจ้าพ่อหลักเมือง และสถานที่แต่ละแห่งมีเรื่องราวที่สามารถนำมาเป็นจุดขายด้านการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

2. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญโดยส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงได้ด้วยบริการของรถรางที่จัดโดยเทศบาลนครสงขลา และมีป้ายบอกทางที่ชัดเจนจากแหล่งท่องเที่ยวหลัก การเดินทางเที่ยวสำหรับผู้ที่ไม่รู้จักเส้นทางภายในเขตพื้นที่ถนนสายหลักเมืองเก่าสงขลาทำให้ต้องเสียเวลาในการรอนรถนับเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งของการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ท่องเที่ยว โดยภาพรวมสถานที่ต่างๆ มีป้ายสื่อความหมายและป้ายให้ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวรวมถึงป้ายเตือนต่างๆ แต่ทว่าปัญหาสำคัญ คือ เรื่องของที่จอดรถในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ด้วยเหตุว่าแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของเมืองเก่าสงขลาตั้งอยู่บนถนนหลักสามสาย ได้แก่ ถนนนครนอก ถนนนครใน และถนนนางงาม ซึ่งเป็นถนนที่แคบ แม้จะได้กำหนดให้มีการเดินทางเที่ยวเพื่อบรรเทาปัญหาการจราจรแต่ก็ยังไม่สะดวกต่อการสัญจรและการจอดรถ ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ เรื่องของห้องน้ำสาธารณะ กล่าวคือ แม้จะมีห้องน้ำสาธารณะที่สะอาดและสวยงามให้บริการบนถนนเส้นหลักทั้ง 3 ถนน ได้แก่ ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองที่ถนนนางงาม บ้านนครในที่ถนนนครใน และโรงสีแดงที่ถนนนครนอก แต่ด้วยเหตุที่การจราจรบนถนนสามสายเป็นเส้นทางการเดินทางเที่ยวและหาที่จอดรถยากจึงทำให้เรื่องการใช้บริการห้องน้ำสาธารณะเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยสะดวกสบายตามไปด้วย

การประชุมย่อยผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วนต่อการพัฒนาเมืองเก่าสงขลา

ผู้มีส่วนได้เสียจากทุกภาคส่วนตระหนักดีว่าคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของเมืองเก่าสงขลาที่ปรากฏออกมาในรูปของสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม ศิลปวัตถุ เป็นสิ่งที่ต้องอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นมรดกทางประวัติศาสตร์ของเมืองสืบต่อไป ฐานของทุนทางประวัติศาสตร์ของเมืองเก่าสงขลาตั้งกล่าวสามารถนำมาสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจด้วยการพัฒนาในรูปแบบของการท่องเที่ยวในเชิงประวัติศาสตร์หรือการท่องเที่ยวเมืองเก่าได้เป็นอย่างดี ในด้านสิ่งดึงดูดใจของสถานที่สำคัญในเขตเมืองเก่าสงขลาทุกภาคส่วนเห็นว่า แต่ละสถานที่ในเขตเมืองเก่าสงขลาที่มีเรื่องราวพร้อมสถาปัตยกรรมและศิลปวัตถุที่จับต้องได้อันเป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์แห่งยุคสมัยของเมืองเก่าสงขลาอย่างชัดเจน นำมาพัฒนาเป็นจุดเด่นของการท่องเที่ยวเมืองเก่าได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม การที่จะดำรงรักษาหรืออนุรักษ์มรดกทางประวัติศาสตร์เหล่านี้ให้คงอยู่สืบไปไม่สามารถพึ่งเพียงหน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมศิลปากร ได้เพียงฝ่ายเดียวด้วยข้อจำกัดทางงบประมาณและกำลังคน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญเพราะเมืองเก่าเป็นเมืองที่ยังมีชีวิต มีผู้คนอาศัยอยู่ และยังมีกิจกรรมกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายในอาคารบ้านเรือนเหล่านั้น อีกทั้งกิจกรรมหลักของการท่องเที่ยวในเมืองเก่าคือการเดินชมสถาปัตยกรรมของยุคสมัยในบรรยากาศทางประวัติศาสตร์ที่แวดล้อมโดยรอบ ดังนั้นการอนุรักษ์บูรณะดูแลอาคารบ้านเรือนต่างๆ ภายในเมืองเก่าให้คงความเป็นเอกลักษณ์และอยู่ในสภาพที่ดีเพื่อรักษาบรรยากาศของเมืองเก่าให้คงอยู่ตลอดไปประชาชนที่อยู่ในอาคารดังกล่าวต้องให้ความร่วมมือ นอกจากนี้ การให้ความรู้ในการดูแลรักษาสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมทางประวัติศาสตร์และการสร้างความตระหนักรู้ในคุณค่าทางประวัติศาสตร์ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ยังเป็นสิ่งที่ต้องทำเพราะชาวบ้านไม่ตระหนักหรือมีความเข้าใจมากกว่าต้องดูแลรักษาหรือซ่อมแซมอาคารบ้านเรือนของตนเพื่อคงความเอกลักษณ์ของเมืองอย่างไร

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วนเห็นว่า สภาพผังเมืองที่เป็นมรดกสืบต่อเนื่องมาจากอดีตทำให้ตอบสนองต่อวิถีชีวิตในยุคปัจจุบันได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะลักษณะของถนนในบริเวณใจกลางเมืองเก่าที่ค่อนข้างคับแคบในขณะที่อาคารบ้านเรือนแบบดั้งเดิมมีการปลูกสร้างชิดเกือบติดถนนบางแห่งแทบไม่มีพื้นที่ของทางเดินเท้าและไม่สามารถ

ขยายช่องทางการจราจรเพิ่มได้ ด้วยเหตุนี้ถนนสายหลักบริเวณใจกลางเมืองเก่าสงขลาจึงต้องจัดให้มีการเดินทางเดียว นำมาสู่ปัญหาด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญคือ การจราจรและที่จอดรถ จากตารางการสำรวจศักยภาพเมืองเก่าสงขลาข้างต้นจะ พบว่า แหล่งดึงดูดใจของเมืองเก่าสงขลาไม่มีสถานที่จอดรถไว้บริการจึงต้องจอดรถไว้ริมถนนส่งผลต่อการจราจรที่ติดขัดและคับคั่งในพื้นที่ตามมา ด้วยเหตุนี้สิ่งที่ต้องทำอย่างเร่งด่วนคือการจัดการด้านที่จอดรถ และการจราจร แม้ว่าทางเทศบาลนครสงขลาจะจัดให้มีบริการรถรางไว้อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวไว้ด้วยเช่นกันแต่ถนนที่แคบและพื้นที่ทางเท้าก็แคบการหยุดรับส่งรถรางก็ต้องจอดบนถนนทำให้เกิดขวางการจราจรในบางจุด อีกทั้งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เข้ามาเยี่ยมชมเมืองเก่าสงขลานิยมการเดินทางเข้ามาด้วยรถยนต์ส่วนบุคคลพื้นที่จอดรถริมถนนจึงไม่สอดคล้องกับจำนวนรถที่เข้ามาในบริเวณเมืองเก่าสงขลา แม้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภาครัฐได้แก่ เทศบาลนครสงขลาได้พยายามจัดระเบียบการจอดรถด้วยวิธีการวันคี่วันคู่แต่ทว่าก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาเรื่องการจราจร และที่จอดรถได้ที่เป็นจุดอ่อนสำคัญของการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองเก่าสงขลาได้ อย่างไรก็ตามในขณะนี้ทางเทศบาลนครสงขลาได้ทำการเวนคืนพื้นที่และจัดสร้างที่จอดรถสำหรับผู้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองเก่ารวมถึงประชาชนที่อาศัยอยู่ภายในเมืองเก่า แต่ยังไม่มั่นใจว่าจะช่วยบรรเทาปัญหานี้ได้มากนักเพียงใด นอกจากนี้เรื่องของที่จอดรถแล้วผู้มีส่วนได้เสียจากทุกภาคส่วนเห็นตรงกันว่า การจัดการทางเดินเท้ายังเป็นเรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่งที่ต้องคำนึงถึง จากลักษณะผังเมืองเก่าจึงมีทางเท้าที่คับแคบไม่สะดวกแก่การเดินทางชมเมือง ในบางจุดผู้ประกอบการนำสิ่งของมาตั้งวางบนทางเท้าทำให้คนต้องลงมาเดินบนถนน นอกจากจะกีดขวางการจราจรและเกิดความไม่ปลอดภัยแล้ว ยังไม่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองเก่าอีกด้วย เพราะการท่องเที่ยวเมืองเก่าโดยทั่วไปเน้นการเดินทางชมเมืองเพื่อสัมผัสบรรยากาศ ความงดงาม เอกลักษณ์ และคุณค่าของสถาปัตยกรรมของเมืองเก่า การจัดการเรื่องที่จอดรถจึงต้องทำควบคู่ไปกับการจัดการทางเท้า การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกเรื่องห้องน้ำสาธารณะและการดูแลรักษาความสะอาดภายในเมืองเก่าเป็นเรื่องที่ต้องได้รับการดำเนินงานอย่างเร่งด่วนด้วยเช่นกัน

แนวทางการพัฒนาศักยภาพเมืองเก่าสงขลาเพื่อการท่องเที่ยว

1. การอนุรักษ์และบูรณะสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์เพื่อเป็นแหล่งดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม โดยการให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการอนุรักษ์และบูรณะอาคารบ้านเรือนที่อยู่อาศัยให้คงรูปแบบของสถาปัตยกรรมที่แสดงเอกลักษณ์ของยุคสมัยอันจะเป็นการรักษาบรรยากาศของเมืองเก่าให้คงไว้

2. การถ่ายทอดความรู้ในเรื่องประวัติศาสตร์ของเมืองและการสร้างความตระหนักรู้ถึงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ดังกล่าวให้แก่ประชาชนในพื้นที่จะทำให้ประชาชนเกิดความรู้รักภักดีในประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นและหวงแหนในคุณค่าทางประวัติศาสตร์ที่ดำรงอยู่ พร้อมร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เข้ามาร่วมพัฒนาเมืองเก่าสงขลาทั้งเพื่อวัตถุประสงค์ของการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ของเมืองและวัตถุประสงค์ด้านการท่องเที่ยว ในขณะเดียวกันการถ่ายทอดความรู้ทางประวัติศาสตร์แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมเป็น

3. การจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกับทุกภาคส่วนคือ ภาครัฐได้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดูแลเรื่องของงบประมาณและการดำเนินงานด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานทั้งด้านการก่อสร้าง บำรุงดูแลรักษา และการออกกฎระเบียบเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่เช่นการจัดการขยะ การจัดการที่จอดรถ เป็นต้น และภาคประชาชนในฐานะผู้อยู่อาศัย

ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยวที่ต้องช่วยกันดูแลรักษาสาธารณูปโภคต่างๆ ให้อยู่คงอยู่ในสภาพที่ดี และเคารพในกฎระเบียบที่ออกมาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในเมืองเก่า

7. อภิปรายผลการวิจัย

เมืองเก่าสงขลาเป็นเมืองที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เนื่องจากมีมรดกทางประวัติศาสตร์ที่ปรากฏออกมาในรูปแบบของสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม และศิลปวัตถุ อันเป็นทุนทางประวัติศาสตร์ของพื้นที่ที่สามารถนำมาเพิ่มมูลค่าทางด้านการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี แหล่งดึงดูดใจภายในพื้นที่เมืองเก่าล้วนมีความหลากหลายคือมีทั้งโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ศาสนสถาน อาคารที่มีสถาปัตยกรรมอันแสดงยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ที่ผสมผสานทางวัฒนธรรม ซึ่งล้วนแต่เป็นมรดกทางประวัติศาสตร์ที่จับต้องได้ การนำมรดกทางประวัติศาสตร์เหล่านี้มาเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีการจัดการด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวให้พร้อมทั้งด้านการอนุรักษ์บูรณะและพัฒนาแหล่งประวัติศาสตร์รวมถึงบริเวณโดยรอบ การจัดการการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันการสร้างความพร้อมเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนโดยเฉพาะจากประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่เมืองเก่าทั้งในเรื่องการร่วมอนุรักษ์บูรณะดูแลแหล่งดึงดูดใจทางประวัติศาสตร์ การร่วมดูแลรักษาสิ่งอำนวยความสะดวกในรูปแบบต่างๆ ภายในพื้นที่เมืองเก่า และการเคารพในกฎระเบียบที่สร้างขึ้นมาบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในพื้นที่เมืองเก่า

8. เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว, แนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ทางประวัติศาสตร์ และทางวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว, 2558
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560, กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558. หน้า 8-10. สืบค้นออนไลน์ https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114
- พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสงขลา. ประวัติความเป็นมาสงขลา. สืบค้นในเว็บไซต์ <http://www.virtualmuseum.finearts.go.th/songkhla/index.php/th/about-us.html>
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเมืองเก่าในประเทศ, กรุงเทพมหานคร: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2554. หน้า 23-24. สืบค้นออนไลน์ <http://lib.mnre.go.th/lib/TNE/book1final.pdf>
- สำนักจัดการสิ่งแวดล้อมและศิลปกรรม. การประกาศขอบเขตพื้นที่เมืองเก่าแล้ว 31 เมือง. สืบค้นออนไลน์ใน <http://www.onep.go.th/nced/?p=1194>
- สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. โครงการศึกษา วิเคราะห์ และประเมินความเหมาะสมพื้นที่ทั่วประเทศเพื่อกำหนดเป็นเขตพัฒนาการท่องเที่ยวเพิ่มเติม. รายงานวิจัยสมบูรณ์เสนอกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, มปป.